

יש לי משג על ל"ג בעומר - מרד ברכוכבא!

ל"ג בעומר, מדורות וברכוכבא - מה הקשר?

ל"ג בעומר הוא חג מיוחד שבו מדליקים מדורות, יוצאים לטיולים ונהנים מפעילויות בחוץ. אבל למה, בעצם, נהוג להדליק מדורות?

הסיפור מתחיל לפני כמעט 2,000 שנה, כשהרומאים שלטו בארץ ישראל. הם לא הרשו ליהודים ללמוד תורה, לחגוג חגים או לקיים מצוות. אחד מהיהודים, שמעון ברכוכבא, החליט להילחם על החופש של העם היהודי בארצו, וארגן מרד. רבי עקיבא, מגדולי חכמי התקופה, תמך בו.

בתחילה המרד הצליח, אבל אחר כך הרומאים שלחו צבא חזק ותגבורת. הרבה לוחמים ומשפחות נאלצו להסתתר במערות במדבר יהודה. שם הם חיו חיים קשים בפחד גדול - ישנו על האדמה, חימום אוכל במדורות, וניסו לשרוד. בסופו של דבר, הרומאים הצליחו לעצור את המרד - המורדים נרדפו ונתפסו, ולעם היהודי היו אבדות רבות.

מאות שנים אחר כך, אחרי שקמה מדינת ישראל, ארכיאולוגים גילו במערות חפצים ומכתבים מהתקופה ההיא. במערה אחת מיוחדת המכונה "מערות האיגרות", נמצאו איגרות של ברכוכבא, בקבוקי בושם, תכשיטים, כלי ברונזה, קנקני יין, שרידי מזון, גללי עיזים, שרידי תנור ועצי הסקה, אריגי בד וביניהם טליתות, מטבעות ברכוכבא, חיצים ואף שרידים של עצמות המורדים.

יש המאמינים שמנהג הדלקת המדורות בל"ג בעומר נוצר כדי שנזכור את אותם לוחמים אמיצים שנלחמו כדי לשמור על הזהות היהודית, ואז נאלצו להתחבא כדי לשרוד. יש גם חוקרים שחושבים שהמדורות שימשו להעברת מסרים בין קבוצות המורדים. גם בימינו משתמשים באור ובאש כדי לשלוח מסר - למשל: מגדלור השולח אור לספינות כדי שידעו לאן להפליג; או פנסים בלילה העוזרים לנו לראות ולהיראות, כמו גם לשלוח אותות ולסמן מיקום.

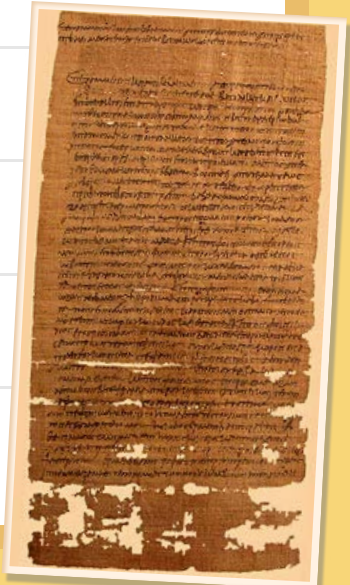
מרבית הממצאים המוצגים בעמודים הבאים אותרו בחפירות ארכיאולוגיות במערת האיגרות שבנחל חבר. הממצאים מתוארכים לתקופת מרד ברכוכבא (בין השנים 132-135 לספירה), והם מוצגים כיום במוזיאון ישראל בירושלים.

*התמונות באדיבות "ויקימדיה" ורשות העתיקות.

יומן ארכיאולוגי מהשטח: חפירות במדבר יהודה

השלימו את תיאור הפריטים שבתמונות

תמונה	תיאור הממצא	חומר	למה הפריט שימש, לדעתך?
	סל קלוע מנצרים	נצרים (ענפים דקים ורכים)	
			אני חושבת ש...
	מגל וסכין		
	תעודה של אישה יהודייה בשם בבתא שחיה לפני כאלפיים שנה, מתוך 35 מכתביה שנמצאו במערה. התעודה מוכיחה שבבעלותה ארבעה מטעי תמרים.	קלף / פפירוס	

נספח ד

מרד ברכוכבא (3/3)

יש לי משג על ל"ג בעומר!

תמונה	תיאור הממצא	חומר	למה הפריט שימש, לדעתך?
	מצאתי שני סנדלי עור בגדלים שונים.		
	מטבע נדיר מימי מרד ברכוכבא, ועליו השם "אלעזר הכהן" והכיתוב "שנה אחת לגא[ו]לת ישראל" בכתב עברי קדום. המטבע התגלה במדבר יהודה בשמורת הטבע "מצוק ההעתקים" במסגרת מבצע שניהלה רשות העתיקות.	מתכת	

בחרו שני ממצאים שמסקרנים אתכם במיוחד, וענו על השאלות הבאות עבור כל אחד מהם:

- ? מה אפשר ללמוד מהממצא על האנשים שחיו במערה או על התקופה?
- ? אילו שאלות הממצא מעורר בך? מה היית שואל/ת את מי שהשתמש/ה בו?

צפו בסרטון וענו על השאלות:

ממצא נדיר מהתקופה הרומית נחשף במערה בשמורת הטבע עין-גדי!

- ? מהו הממצא הנדיר שהתגלה במערות?
- ? מדוע הוא עורר את התרגשות הארכיאולוגים/ות?
- ? מה הקשר של הממצא לברכוכבא וללוחמיו?

? שאלה מסכמת: מה ניתן ללמוד על המורדים ועל המורדות מימי מרד ברכוכבא, לפי הממצאים שנתגלו במערות המסתור?